

Preken i Fjellhamar kirke 20. mars 2011

2. søndag i faste

Kapellan Elisabeth Lund

Jesus hadde et oppdrag da han kom hit til jorda. Han kom med Guds rike. Han kom for å frelse menneskene, for å vise hvor høyt Gud elsker verden.

Og han var tro mot oppgaven. Til døden.

Men først ble han sendt til Guds utvalgte folk, til jødene. Guds rike og Guds velsignelse skulle gis til dem først. Og det var ikke før etter oppstandelsen at han gav disiplene misjonbefalingen om å gå ut til alle folkeslag.

Mens Jesus levde på jorda, oppholdt han seg derfor først og fremst i Israel. Men det hendte at han gikk litt utenfor grensene. I dagens prekentekest er han sammen med disiplene sine i Tyrus og Sidon som ligger nordøst for Israel, langs kysten av Middelhavet. Omtrent der Libanon i dag. Der bodde det hedninger, altså ikke-jøder.

Hør hva det står i evangeliet etter Matteus i det 15. Kapittel:

21 Så dro Jesus derfra og tok veien til områdene omkring Tyros og Sidon.

22 En kanaaneisk kvinne fra disse traktene kom og ropte: «Herre, du Davids sønn, forbarm deg over meg! Min datter blir hardt plaget av en ond ånd.»

23 Men han svarte henne ikke et ord.

Disiplene kom da og ba ham: «Bli ferdig med henne, hun roper etter oss.»

24 Men han svarte: «Jeg er ikke sendt til andre enn de bortkomne sauene i Israels hus.»

25 Da kom hun og kastet seg ned for ham og sa: «Herre, hjelp meg!»

26 Han svarte: «Det er ikke rett å ta brødet fra barna og gi det til hundene.»

27 «Det er sant, Herre,» sa kvinnen, «men hundene spiser jo smulene som faller fra bordet hos eierne deres.»

28 Da sa Jesus til henne: «Kvinne, din tro er stor. Det skal bli som du vil.»

Og datteren ble frisk fra samme stund.

Slik lyder Herrens ord.

Jesus kom først til jødene, og en jøde på den tiden ville nok steile ved tanken på å ha noe med denne dama å gjøre. En jødisk mann skulle ikke snakke med en fremmed kvinne. I tillegg

beskriver Matteus henne som kanaaneer, av det folket som bodde i jødernes land før de inntok det. Hun var av et fiendefolk. Hun var en hedning som tilbad andre guder, og hun hadde en besatt datter. Hun hadde altså feil kjønn, feil nasjon, feil religion og feil sykdom i huset. Hun var på alle måter uren for en jøde.

For oss virker Jesus både arrogant og lite kjærlig når han møter henne. Det er ikke lett for oss å forstå seg på ham, for han er ikke sånn vi er vandt til å se ham. Det blir ganske tydelig at han lever i en kultur som er ganske annen enn vår. Men det er tross alt revolusjonerende at hun til slutt får svar og blir bønnhørt. Jesus bryter med Guds plan om at evangeliet først var bare for jødene.

Det nye testamentet er jo opprinnelig skrevet på gresk, og i denne fortellingen synes jeg det er fascinerende å se på de verbene som beskriver det kvinnen gjør. Det første verbet er ekrasen. Det er oversatt med at hun ropte, men det er mer beskrivende at hun skrek, og det står i imperfektum og er derfor noe vedvarende. Hun er skrikende. Det er veldig intenst. Allerede i verbformen kan vi ane en kvinne som ikke vil gi seg.

Og det hun skriker er ikke hva som helst. Hun skriker: kyrie eleison! Det er ikke lenge siden vi sang det. Kyrie betyr Herre og eleison betyr å ha medfølelse ved å gjøre noe for noen. Hun ber Jesus om en aktiv form for medfølelse, og hun forteller om datteren sin som er hardt plaget av en ond ånd.

Jeg tenker at denne dama er helt fortvilet, og hun kommer til Jesus. Hun vet hva som er viktig for henne og hun er villig til å kjempe for det. Hun har kjærligheten til barnet sitt i ryggen. Den skyver henne framover. Og hun har troa på Jesus foran seg. Den trekker henne mot Jesus.

Det er tydelig at det er en sterk kvinne vi hører om. Men selv om hun sikkert får til mye, så innser hun at hun ikke klarer å hjelpe datteren sin. Hun innser sin maktesløshet og at hun trenger hjelp. Da går hun til Jesus.

Vi er også maktesløse noen ganger.

Av og til får vi lidelsen og døden midt i fleisen. Vi møter det stadig på avstand, og nå er vi vel alle preget av det som har skjedd og skjer i Japan og i Libya og resten av Nord-Afrika . Alle menneskene som lider og sørger og er fortvilet og redde.

Og vi møter det tett på når vi sjøl, familie eller venner blir utsatt for noe eller blir syke eller dør. De fleste av oss vet hva det er å føle seg maktesløs. Og det er mange av oss som nå er

sterkt prega av at sognepresten vår Tor Martin er syk, og av at han snart skal gjennom en beinmargstransplantasjon for å prøve å bekjempe blodkreften han har i kroppen. Vi vet hvordan det er å kjenne på at vi trenger hjelp.

Den kanaaneiske kvinnen vil kjempe for barnet sitt, men hos Jesus møter hun en stengt dør. Hun får ikke et nei en gang. Han svarte henne ikke et ord.

Det kan vi kanskje kjenne oss igjen i. Av og til får vi bare taushet tilbake når vi ber i fortvilelse. Er det noen vits i å be da?

Når Jesus møter kvinnen med taushet, reagerer disiplene. Men det virker som det for dem først og fremst blir pinlig og slitsomt å ha en skrikende kvinne etter seg. De vil at Jesus skal gjøre seg ferdig med henne, at han skal gjøre som hun vil, for at de skal bli kvitt henne. De ser nok at hun er typen til å ikke ville gi seg.

Jesus velger ikke den letteste veien, han er tro mot oppgaven sin. Han forklarer dem at han bare er kommet til Israels hus, altså jødene. Det er ikke riktig av ham å hjelpe denne hedningekvinnen. Det er ikke en del av oppdraget hans.

Men selv om kvinnen hører disse avvisende ordene, ser hun ikke en lukket dør. Hun ser en dør på gløtt, og hun ber enda mer intenst om hjelp.

Hva er egentlig alternativet til denne dama? Antagelig å resignere. Leve videre med at datteren er besatt.

Den kanaaneiske kvinnen velger å kjempe videre. Nå kaster hun seg tilbedende ned på knærne foran Jesus og sier: ”Herre, Hjelp meg!” Hun er enda mer desperat nå. Gjør noe da!

Jesus sier at det ikke er rett å ta brødet fra barna og gi det til hundene. Det høres brutalt ut for oss, men hedninger ble antagelig omtalt som hunder av jødene. Det er nokså nedlatende, men Jesus bruker jødene dagligspråk for å forklare Guds plan: at han bare er sendt til Israels folk. Det er de som skal ha brødet, altså Guds velsignelse.

Selv om kvinnen blir sammenligna med en hund så hun virkelig skal innse at hun hører til utenfor den stengte døra, ser hun også *det* som en mulighet til å få noe. Hun ber om smuler.

Hun er litt som han i filmen Dum og dummere. Han som spilles av Jim Carrey er veldig foreska i ei dame, og han spør henne: hva er sjansene mine? Hun svarer: ikke bra. Han: ikke

bra, som en av hundre? Hun: jeg ville si mer som en av en million. Han stråler opp med sitt beste Jim Carreysmil: Ja! så du forteller meg at det er en sjanse!

Denne dama ser en sjanse der andre ville gitt opp, og til slutt gir Jesus seg.

I møte med kvinnen tar Jesus menneskelige hensyn. Han helbreder den besatte datteren.

Jesus må gi seg selv om planen var at hedningenes tur først skulle komme etter oppstandelsen. Og det gjorde han fordi hun ikke gav seg.

Klarer vi å kjempe på samme måte?

Det var en utrolig troskamp hun kjempa. Hun har blitt et forbilde for oss. Hun var utholdende i motgang. Noe mange kvinner og menn har vært både før og etter henne. Hun hadde en kjærlighet og en tro som drev henne. Hun hadde nok guts og pågangsmot til å kjempe med Gud og mennesker og vinne.

Jesus lot seg påvirke av av denne fremmede kvinnen fra en annen nasjon og religion.

Nå er det vi som er Jesu kropp på jorda.

Vi blir utfordra til å la oss påvirke. Til å være Jesu nærvær i verden for andre som opplever seg utenfor. Vi har ansvar for dem som roper om hjelp. Det er som om vi roper kyrie eleison til Gud, og så hører vi ekkoet tilbake: eleison, eleison.

Vi hører et eleison fra verden: vis en sånn medfølelse som gjør at du gjør noe for noen.

Det er utfordrende å leve med Gud. Vi utfordres til å gi videre det vi har fått.

Det er ikke sånn at alle skal reise som misjonærer eller hjelpearbeidere til andre land. Men vi bes om å elske menneskene og spre evangeliet. Frelsen gjelder for alle folkeslag, Guds kjærlighet er til alle.

Jeg tror ikke det er meningen at vi skal ta på oss mest mulig til enhver tid, men at vi skal være et medmenneske. Alle er gitt evne og mulighet til å gjøre noe. Ofte er nok familien vår, vennene våre, menigheten vår eller nabolaget vårt, de stedene vi bidrar mest. Og det er fint, men vi må bli med og kjempe for at det vonde skal få minst mulig plass i verden, kjempe for mer rettferdighet.

Det hjelper å be for verden, det hjelper å gi penger til de som jobber med hjelpearbeid, det hjelper å reagere mot urettferdighet.

Vi kan for eksempel skrive under på en av Kirkens Nødhjelps underskriftskampanjer i

forbindelse med Fasteaksjonen: Den som tier samtykker. Der kan vi være med å si ifra om urettferdighet. Vi må ikke gi opp. Vi må lære av den kanaaneiske kvinnen.

Vi sitter egentlig konstant rundt bordet og nyter vårt herremåltid. Det blir massevis av smuler, og det er mange som ber om dem.

Vi skal snart samles rundt nattverdbordet. Der får vi ta imot Guds frelse og velsignelse. Vi får mye å dele. Vi kan knele ned og motta Jesus som gir oppreisning og hjelp til å leve i tro og kjærlighet, og vi kan få kraft til å kjempe for en mer rettferdig verden.

Amen